Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

TER INFORMATIE
Aan: Standaardisatieraad Nationaal Archief

Datum
30 oktober 2026

Referentie
67047625

Bijlagen

nota

Planning implementatieactiviteiten 2027

Inleiding

Het Nationaal Archief ontplooit implementatieactiviteiten om de bekendheid met en het gebruik van de kennisproducten te bevorderen. Deze activiteiten zijn bedoeld om gebruikers van de kennisproducten te ondersteunen en leveren tegelijkertijd waardevolle inzichten op voor de doorontwikkeling van nieuwe of bestaande kennisproducten. Deze nota zet uiteen wat in 2027 de hoofdthema's zijn voor wat betreft implementatieactiviteiten.

Gevraagde reactie

De leden van de Standaardisatieraad wordt gevraagd of ze de activiteiten herkennen en of ze de hoofdthema's onderschrijven. De leden worden tevens opgeroepen om hun netwerk te wijzen op deze activiteiten. En om zich in te zetten voor het realiseren daarvan als ze daar kansen toe zien.

Ook wordt de leden gevraagd om te reflecteren op het spanningsveld tussen de grote behoefte aan praktijkvoorbeelden en de terughoudendheid om te delen. Onderschrijven ze het belang van praktijkvoorbeelden? Hebben ze suggesties om het delen van die voorbeelden te stimuleren?

Toelichting

Wat is implementatie en waarom doen we het?
De kennisproducten van het Nationaal Archief worden ontwikkeld aan de hand van de BOMOS-methodiek – dat is het Beheer- en Ontwikkelmodel voor Open Standaarden. Raadpleeg de website van het NA voor details over deze werkwijze.

Werken met BOMOS betekent dat gebruikers gedurende de hele levenscyclus van de kennisproducten een actieve rol spelen en invloed uit kunnen oefenen. Het betekent ook dat gebruikers die met een kennisproduct aan de slag gaan ook mogen rekenen op ondersteuning. Dat doen we door adviesvragen te beantwoorden (via info@nationaalarchief.nl) en door activiteiten te organiseren om met gebruikers in contact te komen. Denk aan digitale spreekuren, presentaties, publicaties, webinars, workshops en praktijkvoorbeelden. Ook richten we ons op leveranciers van informatiesystemen als stakeholder.

Deze activiteiten bevorderen de adoptie van kennisproducten. Ze dragen eraan bij dat die normen en handreikingen niet bij theorie blijven, maar in de praktijk toegepast worden. En leiden tot concrete verbeteringen in de manier waarop overheidsorganisaties hun informatie beheren. Ook leidt het tot inzicht in behoeften en wensen van gebruikers. Dat inzicht gebruiken we voor continue

verbetering van de kennisproducten op juistheid, volledigheid, relevantie, en gebruiksvriendelijkheid. Door in implementatie-ondersteuning te investeren, zorgen we dus dat de kennisproducten levende documenten zijn en blijven.

Terugblik op 2026
In 2026 leidt de inzet van het Nationaal Archief tot een breed scala aan activiteiten:

- 9 digitale spreekuren
- 4 webinars
- 16 presentaties/workshops
- 11 publicaties, waaronder een aantal praktijkvoorbeelden

Van deze activiteiten is een aantal gerealiseerd in het kader van de DUTO-campagne. De leden van de SRNA zijn begin dit jaar bijgepraat over de planning voor 2026 en de DUTO-campagne. De presentatie die toen gegeven is, is terug te vinden bij de vergaderstukken voor maart 2026.

Vooruitblik op 2027
In 2027 bouwen we voort op wat er in 2026 is neergezet. Opnieuw is de Archiefwet 2026 een centraal thema in ons aanbod, zeker met het oog op de vele kennisproducten die in het kader van die nieuwe wet ontwikkeld of herzien zijn. Daarnaast is MDTO een van de speerpunten van het aanbod in 2026. MDTO staat sinds kort op de lijst verplichte standaarden met pas-toe-of-leg-uit status van het Forum Standaardisatie (status geldt vanaf 1/1/2027). En omdat de huidige versie (1.0) dateert van 2021, staat er een actualisatie in de planning. We spelen in op de extra aandacht voor deze norm die de nieuwe status en de actualisatie daarvan met zich met mee zullen brengen.

Concreet zetten we voor 2027 in op het organiseren/faciliteren van:

- 7 digitale spreekuren
- 4 webinars (waaronder leveranciersbijeenkomsten)
- 12 presentaties/workshops (inclusief deelname aan events)
- 4 nieuwe praktijkvoorbeelden

Bij het uitvoeren van deze activiteiten werken we nauw samen met partners binnen (Leerhuis IHH, KIA) en buiten (o.a. VNG, NDE, ACOI) het NA. We bouwen voort op de ervaringen van de DUTO-campagne uit 2026 en we zetten de daarvoor ontwikkelde middelen opnieuw in. Ook reserveren we tijd en capaciteit om nieuwe werkvormen aan ons repertoire toe te voegen en ons aanbod zo vers en up-to-date te houden.

Praktijkvoorbeelden: makkelijker gezegd dan gedaan
In ons werkveld is een grote behoefte aan praktijkvoorbeelden. Deze behoefte wordt geuit door eindgebruikers en in redactiegroepen. Ook door strategische stakeholders (inclusief leden van de SRNA) wordt deze behoefte uitgesproken. Het belang van die praktijkvoorbeelden is evident. De kennisproducten van het Nationaal Archief zijn generiek van aard, bedoeld voor een breed scala aan organisaties uit alle bestuurslagen. Het is van groot belang om ze te complementeren met de ervaringen van organisaties die de vertalingsslag hebben gemaakt naar hun eigen unieke context.

Daarom wordt ook steevast ingezet op het ophalen van de praktijkervaringen bij eindgebruikers die met kennisproducten van het NA aan de slag zijn gegaan. Het is ons gelukt om meer dan tien praktijkvoorbeelden op te halen van organisaties die aan de slag zijn gegaan met het DUTO-raamwerk of DUTO-risico-beoordeling.

Onderstaande tabel bevat een aantal recente voorbeelden die betrekking hebben op het DUTO-raamwerk en de Handreiking DUTO-risicobeoordeling. In 2027 is het doel om deze lijst verder uit te breiden met praktijkvoorbeelden ter ondersteuning van andere kennisproducten.

Organisatie	**Onderwerp**	**Vorm**	**Vindplaats**
Gemeente Breda	Risicobeoordeling	Webinar VNG/ Week van Grip	link
Rijkswaterstaat	Risicobeoordeling	Blog op KIA	link
Belastingdienst	De veranderende rol van een informatieprofessional	Podcastserie Leerhuis IHH	link
Tresoar/Gemeente Smallingerland	Risicobeoordeling	Blog op KIA	link
DNB	Beleid/Architectuur	Blog op KIA	link

NB: De bovenstaande tabel bevat slechts een aantal voorbeelden. Via onderstaande links zijn alle praktijkvoorbeelden te vinden van de afgelopen jaren.

- Praktijkvoorbeelden DUTO-risicobeoordeling
- Praktijkvoorbeelden DUTO-raamwerk

Eén van de succesfactoren daarbij is dat we de organisaties hebben ondersteund bij hun interne implementatie door het organiseren van intervisiegroepen of door te ondersteunen bij het gebruik van een instrument. Een andere succesfactor is dat we ze hebben geholpen bij het uitdragen van hun praktijkvoorbeeld door ze te interviewen of ze in contact te brengen met organisaties die hun verhaal in een webinar of een podcast naar voren bracht.

Dat neemt niet weg dat het lastig blijft om aan deze toenemende behoefte aan praktijkvoorbeelden tegemoet te komen. In de praktijk kost het moeite om organisaties praktijkvoorbeelden te laten delen. Tijd, het impostersyndroom en de angst voor imagoschade zijn drie redenen waarom organisaties minder gauw informatie delen. Het kost tijd om je praktijkvoorbeeld uit te werken en te presenteren – een activiteit die vaak geen top-prioriteit krijgt. Of organisaties vinden hun eigen stap-voor-stap aanpak niet heel innovatief, maar juist dat kan andere organisatie heel erg helpen. Andere organisaties hebben door schade en schande iets geleerd en vinden het beschamend om dit te vertellen. Soms voldoen ze nog niet aan wet, maar hebben ze iets bedacht om dat te veranderen. Ook zaken die niet goed gaan, kunnen leerzaam zijn. We hebben het daarom bewust over praktijkvoorbeelden en niet over *best practices*.

De aanhoudende vraag naar concrete praktijkvoorbeelden onderstreept de meerwaarde die een simpel inzicht in de context van andere organisaties kan hebben voor onze gebruikers. In deze tijd met complexe vraagstukken hebben we elkaar nodig om oplossingen te vinden. In je eentje red je dat niet. We blijven ons

daarom inzetten om de gebruikers van de kennisproducten ook op deze manier te bedienen. We hebben sleutels tot succes gevonden, maar we blijven zoeken naar wegen om praktijkvoorbeelden op te halen en organisaties bij elkaar te brengen. Op welke manier zouden we bestuurders kunnen stimuleren dat hun organisaties praktijkvoorbeelden op het gebied van de informatiehuishouding gaan delen? Wat is daar voor nodig? Wat is hun drijfveer?